

Sisällys

❖ Vähimmäisomavaraisuusaste vähintään kolme prosenttia	1
❖ Pysyvän varainhankinnan suhdeluku vähintään sata prosenttia	2
❖ Kaupankäyntivaraston markkinariskille raportointivaatimus	2
❖ Suurten asiakasriskien rajoitukset kiristyvät	2
❖ Pilari 2 -lisäpääomavaatimusten asettamisehtoja selvennetään.....	2
❖ Suhteellisuus, huojennuksia	2
❖ G-SII-pankkien tappionkattamiskyvylle asetettuja vaatimuksia kiristetään	3
❖ Makrovakaustarkennuksiin tarkennuksia	3
❖ Työ jatkuu	3

Kirjoittajat

Tämä kirjoitus perustuu Finanssivalvonnan Young Professional -harjoittelija Lauri Poutasen [blogiin](#). Suomenkielistä versiota on ollut päivittämässä ja kirjoittamassa joukko Finanssivalvonnan asiantuntijoita.

Euroopan parlamentti hyväksyi 16. huhtikuuta 2019 laajan lainsäädäntöpakettin luottolaitosten pääomavaatimuksista (CRD 5¹ ja CRR 2²) ja kriisinsietämisestä (BRRD 2³ ja SRMR 2⁴). Sääntelypaketti sisällyttää kansainvälisten Basel III -standardien vielä puuttuvia elementtejä EU-lakiin. Uudet säännökset tulivat voimaan 27.6.2019, mutta niiden soveltaminen alkaa pääsääntöisesti myöhemmin, ja paketin siirtymäsäännökset ulottuvat aina vuoteen 2024 saakka.

Paketin kulmakivinä ovat muutokset ja lisäykset luottolaitosten vakavaraisuus- ja likvideettivaatimuksiin, joita tässä kirjoituksessa käsitellään yleisellä tasolla.

Vähimmäisomavaraisuusaste vähintään kolme prosenttia

Uusi sitova vähimmäisomavaraisuusasteen (Leverage Ratio, LR) vaatimus pyrkii estämään luottolaitosten liiallisen lainanannon suhteessa niiden omiin varoihin. CRR 2 -asetukseen kirjattu sääntö vaatii luottolaitoksia pitämään Tier 1 -pääoman vähintään kolmessa prosentissa. Vaatimus on täytettävä rinnakkain riskiperusteisesti lasketun pääomavaateen kanssa. Maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävälle luottolaitoksille (G-SII-pankit) määrättiin lisäksi ylimääräinen puskuri vähimmäisomavaraisuusasteeseen.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/878, annettu 20 päivänä toukokuuta 2019, direktiivin 2013/36/EU muuttamisesta vapautettujen yhteisöjen, rahoitusalan holdingyhtiöiden, rahoitusalan sekaholdingyhtiöiden, palkitsemisen, valvontatoimenpiteiden ja -valtuuksien sekä pääoman ylläpitämistoimenpiteiden osalta

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/876, annettu 20 päivänä toukokuuta 2019, asetuksen (EU) N:o 575/2013 muuttamisesta vähimmäisomavaraisuusasteen, pysyvän varainhankinnan vaatimuksen, omien varojen ja hyväksyttävien velkojen vaatimusten, vastapuoliriskin, markkinariskin, keskusvastapuoliin liittyvien vastuiden, yhteistä sijoitustoimintaa harjoittaviin yrityksiin liittyvien vastuiden, suurten asiakasriskien ja raportointi- ja julkistamisvaatimusten osalta sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/879, annettu 20 päivänä toukokuuta 2019, direktiivin 2014/59/EU muuttamisesta luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten tappionkattamiskyvyn ja pääomapohjan vahvistamiskyvyn osalta sekä direktiivin 98/26/EY muuttamisesta

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/877, annettu 20 päivänä toukokuuta 2019, asetuksen (EU) N:o 806/2014 muuttamisesta luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten tappionkattamiskyvyn ja pääomapohjan vahvistamiskyvyn osalta

Pysyvän varainhankinnan suhdeluku vähintään sata prosenttia

Uusi sitova pysyvän varainhankinnan vaatimus (Net Stable Funding Ratio, NSFR) puuttuu pitkän aikavälin likviditeettiriskeihin, joita likviditeetin epätasainen jakautuminen yli ajan voi aiheuttaa. Luottolaitosten täytyy huolehtia riittävästä pysyvien varojen saatavuudesta (Available Stable Funding, ASF) tase-eriensä ja taseen ulkopuolisten velvoitteidensa rahoittamiseksi yhden vuoden aikajänteellä (Required Stable Funding, RSF). ASF ja RSF määritetään kertomalla yksittäiset erät kertoimilla, jotka heijastelevat niiden vakautta ja likviditeettiä. NSFR-vaatimuksen minimitaso on 100 %. NSFR tulee jo ensimmäisessä CRR-asetuksessa asetetun maksuvalmiusvaatimuksen (Liquidity Coverage Ratio, LCR) rinnalle.

Kaupankäyntivaraston markkinariskille raportointivaatimus

Uudistuksilla aloitetaan myös markkinariskejä koskevan sääntelyn puutteiden korjaaminen panemalla osittain täytäntöön Baselin kaupankäyntivaraston perusteellista tarkistusta (Fundamental Review of the Trading Book, FRTB) koskeva standardi. Tausta-ajatuksena on vähentää mahdollisuuksia sääntelyarbitraasiin ja suhteuttaa pääomavaatimus riskitasoon luottolaitosten tappionsietokykyyn parantamiseksi. Kaupankäyntivarastoltaan pienille ja keskisuurille luottolaitoksille suodaan mahdollisuus noudattaa kevennettyä menettelyä. Neuvottelut FRTB:n lopullisesta muotoilusta jatkuvat, minkä vuoksi uusi standardi pannaan tässä vaiheessa täytäntöön vain raportointivaatimuksena. Lopullinen standardi pannaan täytäntöön sen jälkeen, kun siitä on päästy sopimukseen kansainvälisellä tasolla.

Suurten asiakasriskien rajoitukset kiristyvät

CRR:n mukaan luottolaitoksen vastuu, joka kohdistuu yhteen asiakkaaseen tai asiakaskokonaisuuteen, ei saa ylittää 25 prosenttia hyväksyttävästä pääomasta. CRR 2:n myötä suurten asiakasriskien määrittelyssä ja sallitun enimmäismäärän laskennassa on käytettävä paremman laatuista pääomapohjaa (ensisijainen pääoma hyväksyttävän pääoman tilalla). Lisäksi maailmanlaajuisten järjestelmän kannalta merkittävien laitosten (G-SII) välisten saamisten sallittua enimmäismäärää on tiukennettu 15 prosenttiin ensisijaisesta pääomasta. Alhaisempi raja vastuun enimmäismäärälle vähentää finanssikriisin seurauksia pahentanutta riskiä vaarallisista pankkien välisistä rahoituksellisista kytköksistä.

Pilari 2 -lisäpääomavaatimusten asettamisehtoja selvennetään

Voimassaoleva sääntely sisältää kahdenlaisia pääomavaatimuksia: yleinen pääomavaatimus (pilari 1) ja valvontaviranomaisten asettama pankkikohtainen harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus (pilari 2). CRD5-direktiivi selventää pilari 2 -lisäpääomavaatimusten asettamisehtoja. Direktiivi kuvaa pilari 2:n lisäpääomavaatimusten vuorovaikutusta pilari 1:n vakavaraisuusvaatimusten, omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäisvaatimuksen (Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities, MREL) sekä yhteenlasketun kiinteän (CCoB) ja muuttuvan (CCyB) lisäpääomavaatimuksen kanssa. CRD 5:ssä eritellään myös sitovat pilari 2 -vaatimukset (P2R) pilari 2 -ohjeistuksesta (P2G). Pilari 2 -ohjeistus antaa toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuuden ilmaista pankille ei-sitova, pilari 1:n, pilari 2:n (P2R) ja yhteenlasketun puskurivaatimuksen ylittävän pääoman määrä, jonka viranomainen olettaa pankin ylläpitävän tuleviin riskeihin varautumiseksi.

Suhteellisuus, huojennuksia

Suoraan pääoma- ja likviditeettivaatimuksiin vaikuttavien muutosten lisäksi hyväksytyt sääntelypaketti muun muassa suhteuttaa raportointivaatimuksia pankin koon ja riskitason mukaan. Se sisältää myös

huojennuksia, joilla pyritään edistämään luotonantoa pienille ja keskisuurille yrityksille sekä infrastruktuurihankkeille.

G-SII-pankkien tappionkattamiskyvylle asetettuja vaatimuksia kiristetään

Kriisinsäätelyä koskevaa sääntelyä on täydennetty säätämällä maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävälle luottolaitokselle kokonaistappionkattamiskykyä (total loss-absorbing capacity, TLAC) koskevilla säännöksillä. TLAC on G20-maiden hyväksymä standardi, jonka tavoitteena on varmistaa, että maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäville luottolaitoksilla on tarvittava tappionkattamis- ja pääomapohjan vahvistamiskyky. TLAC-vaatimusta on pyritty sovittamaan yhteen luottolaitossääntelyn vastaavan kaikkia luottolaitoksia koskevan omien varojen ja hyväksyttävien velkojen vähimmäisvaatimuksen (minimum requirement for own funds and eligible liabilities, MREL) kanssa.

Makrovakausvälineisiin tarkennuksia

Ns. makrovakausvälineitä (valvontaviranomaisten valtuudet määrätä pankeille lisäpääomavaatimuksia rahoitusjärjestelmään laajemmin vaikuttavien riskien hallitsemiseksi) koskevaan sääntelyyn tehtiin joitakin muutoksia. Merkittävimmät muutokset olivat edellä selostetun Pilari 2 -vaateen erottaminen selvästi mikrovakausvälineeksi ja rakenteellisia riskejä koskevien pääomapuskureiden (OSII- ja järjestelmäriskipuskuri) soveltamisalueiden tarkentaminen niin, että puskureita (aiemmasta pääsäännöstä poiketen) sovelletaan kumuloidusti.

Työ jatkuu

Pankkisääntelypaketti vahvistaa Euroopan unioniin finanssi- ja velkakriisin aikana ja sen jälkeen rakennettua pankkivalvontakehikkoa sekä edesauttaa tulevien finanssikriisien tunnistamista ja hoitoa. Työ ei kuitenkaan ole ohi: Seuraava askel on CRD 6-/CRR 3 -lkipaketti, jolla on tarkoitus viedä ne Basel III -muutokset EU-sääntelyyn, jotka eivät vielä tähän lakipakettiin ehtineet. Muutokset perustuvat Baselin komitean vuoden 2017 joulukuussa hyväksymiin suosituksiin. Niillä pyritään parantamaan pankkien vakavaraisuuslukujen vertailtavuutta sekä palauttamaan luottamus riskipainotettujen saamisten laskentatapaan ja pienentämään riskiä perusteettomista eroista vakavaraisuusvaatimuksissa eri pankkien ja eri maiden välillä. Suositukset sisältävät muun muassa muutoksia luottoriskin ja operatiivisten riskien edellyttämien omien varojen vähimmäismäärän laskemiseen käytettäviin vakiomenetelmiin sekä rajan pankkien ns. sisäisten mallien käytöstä saatavalle hyödyille vakavaraisuuslaskennassa (output floor). Komissio antaa näillä näkymin ehdotuksensa paketista ensi vuoden aikana.